Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

[redacted]

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Team B

Opgesteld door
[redacted]

Aan Minister VWS Deadline: 02-07-2026

27/6/26

[redacted]

nota

Datum
6 mei 2026

Kenmerk
4381902-1098068-PG

Zaaknummer
1098068

Bijlage(n)
1

TER BESLISSING

Aanbieding studie RIVM 'Een programma om chemische stoffen bij inwoners van Nederland te meten'

1. Aanleiding

De Gezondheidsraad (GR) heeft de vorige MVWS en SIenW geadviseerd te investeren in een structureel meetprogramma dat de blootstelling van chemische stoffen meet bij de inwoners van Nederland.[1] Het toenmalige kabinet heeft het RIVM gevraagd, in de brief van 7 november 2024[2], een modelleringsstudie uit te voeren om een weloverwogen afweging te kunnen maken over het invoeren van een structureel meetprogramma van chemische stoffen bij inwoners van Nederland. Deze modelleringsstudie wordt voor het zomerreces van de Kamer door het RIVM gepubliceerd.

2. Geadviseerd besluit

Ik adviseer u akkoord te gaan met de inhoud van de brief en deze naar de Kamer te sturen.

3. Kernpunten

- Het hoofddoel van een structureel meetprogramma is volgens het RIVM het structureel in kaart brengen van de blootstelling van mensen aan chemische stoffen, het bijdragen aan het verbeteren van een gezonde leefomgeving en het tijdig signaleren van gezondheidsrisico's.
- De modelleringsstudie beschrijft een meetprogramma bestaande uit een basisprogramma met optionele aanvullende modules, zoals verdiepend regionaal onderzoek of brononderzoek. De geschatte kosten op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten van een meetprogramma uit Duitsland zijn geschat op 20 miljoen voor vijf jaar, inclusief één miljoen euro voor innovatie en langdurig opslaan van monsters in een biobank. Bij een halvering van de steekproefgrootte dalen de geschatte kosten naar 16 miljoen voor vijf jaar. Bij het meten van 50 stoffen worden de geschatte kosten 15 miljoen voor vijf jaar. Van start tot afronding neemt één hele cyclus van het basisprogramma vijf jaar in beslag.
- Het kabinet verwacht de Kamer in Q2 van 2027 een verdere inhoudelijke reactie te geven. De modelleringsstudie van het RIVM vormt belangrijke input voor een nadere afweging over het invoeren van een structureel meetprogramma. Daarbij zal het kabinet ook de Europese verordening

[1] Kamerstukken II, 2024/25, 28 089 nr. 299.
[2] Kamerstukken II, 2024/25, 28 089 nr. 329.

betrekken voor onder meer een gemeenschappelijk dataplatform, waaruit verplichtingen in verband met een structureel meetprogramma voortvloeien[3].

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek
Er is al langer aandacht in de politiek voor een structureel meetprogramma van chemische stoffen. Recent zijn nog in maart dit jaar Kamervragen door het lid Claassen (PVV) gesteld over het inregelen van een biomonitoringsprogramma ter bescherming van de omwonenden rond het industriecluster Chemelot in Zuid-Limburg.

b. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld
N.v.t.

c. Administratieve lasten
N.v.t.

d. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties
Voor de kosten van een structureel meetprogramma is geen dekking voorzien.

e. Juridische aspecten haalbaarheid
Het onderhavige meetprogramma valt niet onder de Wet Bevolkingsonderzoeken (WBO). Daarbij is gekeken naar twee criteria: a) het meetprogramma is ten behoeve of mede ten behoeve van de te onderzoeken mensen en b) het meetprogramma is gericht op ziekten of aandoeningen van een bepaalde aard of op bepaalde risico-indicatoren van die ziekten of aandoeningen. Het meetprogramma voldoet aan het eerste criterium van de WBO, omdat proefpersonen de keuze krijgen geboden om een terugkoppeling te krijgen over de resultaten van het meetprogramma. Het RIVM koppelt alleen resultaten naar proefpersonen terug als er een handelingsperspectief is, bijvoorbeeld bij een al bestaande norm van chemische stoffen. De proefpersonen krijgen dan te horen wat hun gemeten waarden zijn t.o.v. die norm. Het meetprogramma voldoet niet aan het tweede criteria van de WBO, omdat in het meetprogramma alleen chemische stoffen worden gemeten en geen ziekten of aandoeningen of risico-indicatoren voor ziekten of aandoeningen. Hoewel bepaalde bio-effectmarkers kunnen worden ingezet om zowel chemische stoffen te meten als risico-indicatoren voor ziekten of aandoeningen te meten, bijvoorbeeld in het geval van cholesterol, toetst de medisch-ethische toetsingscommissie (METC) of in dit specifieke geval gebruik kan worden gemaakt van deze *bioeffectmarker*. Bovendien toetst de METC of de lijst met chemische stoffen of *bioeffectmarkers* doorgang vindt naar de uitvoering van het meetprogramma.

f. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Intern VWS met PG, VGP en FEZ. Extern is op ambtelijk niveau afgestemd met IenW, SZW en LVVN. Er is afgesproken de Kamerbrief en nota ter beslissing niet mede namens andere departementen te versturen vanwege de procesmatige kant van de Kamerbrief.

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32025R2455

g. Toezeggingen
In Kamerstuk 28 089 nr. 329 werd toezegging 12010 gedaan door de toenmalige staatssecretaris van JPS om voor het zomerreces van 2026 een besluit te nemen over het investeren in een structureel meetprogramma op basis van de modelleringsstudie van het RIVM. Deze toezegging wordt doorgeschoven naar Q2 2027.

h. Fraudetoets
N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.